

YENİ BİR İCRA SİSTEMİ ÖNERİSİ

Prof. Dr. Muhammet ÖZEKES*

*“Çare üretmek için çaba gösteren
Şikâyet edenden bir adım öndedir”*

Plân : GİRİŞ, **A.** Önerilen Sistemin Ana Yapısı, **1.** Farklı Kanunlarda ve Farklı Gruplar İçin Ayrı Takip Yolları Düzenlenmemelidir, **2.** Para Alacakları ile Para Dışındaki Alacaklar Arasında Ayırım Yapılmalı, Ancak Yargı Denetimi Dışında Kalan Bir İcra Uygulamasından Vazgeçilmelidir, **3.** Birden Fazla ve Karışık Takip Yolu Anlayışından Vazgeçilmelidir, **4.** Takibin Temel Aşamaları Yeniden Ele Alınmalıdır, **5.** İcra Teşkilâtı Yeniden Düzenlenmeli ve Yapılandırılmalıdır, **B.** Yeni İcra Sisteminde Öngörülen Temel Takip Yolları ve Takip Aşamaları, **1.** Genel Olarak, **2.** Yeni Bir Takip Yolu Olarak “Basit Takip Yolu”, **a.** Önerilen Sistemin İşleyişi, **b.** Önerilen Sistemin Yararları, **3.** İlâmlı İcranın Yeni Durumu, **4.** Takipte Yer Verilen Bazı Müesseselerin Durumu, **5.** Haciz ve Paraya Çevirme, SONUÇ.

GİRİŞ

2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu’nda, kabul edildiği 1932 yılından bugüne kadar onsekiz değişiklik yapılmıştır¹. Değişikliklerin bir

* Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı (muhammet.ozekes@deu.edu.tr).

¹ Bu değişikliklerin listesi için bkz. Pekcanitez H./Akkan M./Erişir E., İcra ve İflâs Kanunu ve İlgili Mevzuat, 8. Bası, Ankara 2010, s. 31. İİK’da yapılan değişikliklerin değerlendirmesi ile ilgili olarak bkz. Umar B., “Son (4949 Sayılı Yasa İle Getirilen) İİK Değişikliklerinin Sınıfsal İdeoloji Yönünden Eleştirisi”, TBBD 2004/50, s. 85 vd. (kısaltma: *Değişiklikler*); Yılmaz E., “Dünden Bugüne İcra ve İflâs Kanunumuz”, SÜHFD 2003/3-4, s. 9 vd.;

kısmı ekonomik krizlerden sonra bir kısmı ise belirli baskı gruplarının etkisiyle bazısı da uygulamada ortaya çıkan bazı sorunları düzeltmek amacıyla yapılmış değişikliklerdir. Ancak, bu değişiklikler belki sınırlı bazı yararlar sağlamışsa da, kanaatimizce deyim yerindeyse “attığı taş ürküttüğü kurbağaya değmeyen” ve sisteme de önemli ölçüde zarar veren değişiklikler olmuştur. Bugün icra hukukunda bir sistemden bahsetmek mümkün değildir. “İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler” adlı çalışmamızda², bu konuyla ilgili yer verdiğimiz ifadeyi, buraya tekrar almakta yarar görüyoruz: “Hem ana yapısı hem de uygulanması ile sorun içinde sorun barındıran bu icra sistemi, aslından, özünden de uzak, kendi içinde çelişkili, bir kısmı hukukla, hatta insafla izah edilemeyen müdahaleler ve uygulamalarla daha da içinden çıkılmaz hal almıştır. Şu andaki icra hukuku sisteminin, anlaşılması, anlatılması ve uygulanması çetin bir meseledir. Belki ağır olacaktır ama, kanaatimizce bugünkü icra hukukumuzda, sistem falan yoktur, bir zamanlar vardysa da artık kalmamıştır; sadece bazı kurallar ve alışkanlıklarla icra hukukunda hak gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır”.

Bu çalışmada icra hukukumuzun sorunları üzerinde durmaya-çağız. Zira, birini yukarıda zikretmiş olduğumuz, daha önce yapmış olduğumuz üç çalışmada³, bu sorunlara bir kısmı genel olarak bir

Yılmaz E., “Cumhuriyetimizin Yetmişbeşinci Yılında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nda ve İcra ve İflâs Kanunu’nda Ortaya Çıkan Gelişmeler”, TBB 1998/3, s. 871 vd.; Pekcanitez H., “İİK’da İcra Hukukuna İlişkin Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukçuları Toplantısı IV, TBB Yayını, Ankara 2006, s. 234 vd.

² Özekes M., İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler, Ankara 2009, s. 16 (kısaltma: *Temel Haklar*).

³ Özekes M., “Türk İcra Hukukunun Sorunları ve Temel Haklar Bakımından Genel Değerlendirme” Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukçuları Toplantısı VII, Çeşme/24-25 Ekim 2008, TBB Yayını, Ankara 2009, s. 265 vd. (kısaltma: *Sorunlar*); Özekes M., “İcra ve İflâs Kanunu’nda Yer Alan Kredi Kurumları İle İlgili İcra Hükümlerinin Eleştirisi” (Banka Hukuku ve Yargıtay Kararları

kısmı özel olarak ele alınarak değinilmiştir. Sorunların kaynağı ve genel çerçevesi için, özellikle, VII. Medenî Usûl ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı'nda sunduğumuz "Türk İcra Hukukunun Sorunları ve Temel Haklar Bakımından Genel Değerlendirme" konulu tebliğe bakılması yararlı olacaktır⁴. Keza bu Toplantı'da sunulan tebliğ ve yapılan tartışmalarda da birçok soruna değinilmiştir. Sorunlara genel çerçevesi ile bu Tebliğde değindiğimizden burada ayrıca tekrar etmeyeceğiz. Bu çalışma, aslında daha önceki yapılan üç çalışmanın devamı niteliğinde olup, bir noktada o çalışmalarda ortaya konan sorunlara karşı, yeni bir icra hukuku sistemi önerisidir. Şüphesiz ki, açıklamaya çalışacağımız yeni sistem önerisi, süreler, merciler, izlenecek yollara ilişkin tüm ayrıntıları içermeyecektir. Burada bir sistemi ve bu sistemin genel çerçevesini belirteceğiz. Daha önce konuyla ilgili yaptığımız çalışmalarda da, çok genel olarak üzerinde durulan yeni icra sistemi önerisi ile ilgili görüş ve düşüncelerimizi, burada daha da somutlaştırarak açıklamaya çalışacağız. Keza, Adalet Bakanlığı tarafından, yeni bir İcra ve İflâs Kanunu hazırlığında kullanılmak üzere 2008 tarihinde, konuyla ilgili kişi ve kurumlardan istenen görüşler çerçevesinde, tarafımızdan da görüş istenmiş, orada da burada açıklayacağımız sisteme ilişkin temel hususlar belirtilmiştir.

Bu makaleyi, Değerli Hocam Prof. Dr. Bilge UMAR için hazırlanan Armağan'a yazma sebeplerinin başında, icra hukukuna ilişkin sorunlarla ilgili yukarıda belirtilen Tebliği, Değerli Hocamla birlikte yer aldığımız oturumda sunmuş olmam ve bu makalenin o Tebliğin devamı niteliği taşıması gelmektedir. Ayrıca Hocamın, icra ve iflâs hukukunun tarihçesini ve genel teorisini ortaya koyan 1973 tarihli kitabı, hâlâ bu konuda atıf yapılan genel eser niteliğindedir ve ben de konuyla ilgili ilk bilgileri, daha yeni bir asistanken bu kitaptan

---

Sempozyumu, İstanbul - 8 Haziran 2007), BATİDER Yayını, Ankara 2007, s. 97 vd. (kısaltma: *Kredi Kurumları*).

⁴ Özkes, Sorunlar, s. 265 vd. Ayrıca Türk icra hukukunun başarısızlık sebepleri hakkında bkz. Umar, İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi, İzmir 1973, s. 162 vd. (kısaltma: *Gelişim*).

öğrenmiş ve icra hukuku sistemimizi ilk bu kitaptan okuduklarımızla sorgulamaya başlamıştım. Sorunlara başka bir açıdan bakmayı öğrenmemde, asistan olduğum ilk dönemlerde (kürsümüzün de kurucusu olan Hocamı asiste etme şansına sahip olarak), O'ndan duyduğum şeylerin önemli katkısı olmuştur. Bunun dışında, Hocanın İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan değişiklikler hakkında ciddi eleştiriler ortaya koyması ve bu eleştirilerin neredeyse tamamına katılmam, bu çalışmayı yapmamı sağlayan diğer bir sebeptir⁵. Bu vesileyle, hem kendisinden duyarak hem yazdıklarından öğrendiklerimden, ayrıca kürsümüze kattıklarından dolayı, o kürsüden yetişen ve birkaç yıl olsa da asistanı olarak çalışma şansını yakalayan bir öğretim üyesi olarak, Hocama minnet ve şükranlarımı sunmayı borç biliyorum.

Bu makalede sadece cüz'i icra hukuku sistemi üzerinde durulacak, küllî icra ile ilgili hususlara değinilmeyecektir. Ancak, şunu da vurgulamakta yarar görüyoruz ki, küllî icra sisteminin de tümüyle gözden geçirilmesi, adeta birbirini sabote eden farklı küllî icra yöntemlerinden vazgeçilerek, mümkün olduğunca tek ve kendi içinde uyumlu, basit ve kolay uygulanabilen bir sistemin kabulü zorunluluk haline gelmiştir. Şu andaki sistemin demode bir sistem olduğunu söylemek pek de yanlış olmayacaktır⁶.

A. ÖNERİLEN SİSTEMİN ANA YAPISI

Aşağıda ayrıntısını ortaya koyacağımız yeni önerdiğimiz sistemin temel hareket noktalarını ve ana yapısını belirtecek olursak:

⁵ Bkz. Umar, Değişiklikler, s. 85 vd.; Umar B., "Türk İcra Hukukuna Eleştirel Bir Bakış", Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukçuları Toplantısı VII, 24-25 Ekim 2008, TBB Yayını, Ankara 2009, s. 244 vd. (kısaltma: *Eleştiri*).

⁶ Konuyla ilgili en ayrıntılı çalışma 9-10 Ekim 2009 tarihlerinde Bolu-Abant'da gerçekleştirilen VIII. Medenî Usul ve İcra İflâs Hukukçuları Toplantısı'nda yapılmıştır. Bu Toplantı'da, Dünya'daki gelişmeler çerçevesinde Türk Küllî İcra Sistemi ele alınmıştır. Bu Toplantı'da sunulan tebliğler şu anda yayın aşamasındadır. Bu Toplantı'da sunulan tebliğ konuları için bkz. <http://www.medeniusul.org>.

1. Farklı Kanunlarda ve Farklı Gruplar İçin Ayrı Takip Yolları Düzenlenmemelidir

Öncelikle farklı alacak ve alacaklı grupları için farklı takip yollarından vazgeçilmeli, takip birliği sağlanmalıdır. Bu çerçevede 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, TMSF ile ilgili özel takip imkânları, İcra ve İflâs Kanunu içinde bankalar lehine oluşturulan özel düzenlemelere son verilmelidir. Türk icra hukuku tek bir kanunda toplanmalı; ancak kamu alacaklarının tahsili için bu kanunda ayrı bir bölüm oluşturulmalı, zorunluluk ölçüsünde istisnaî hükümlere yer verilmelidir. Devletin, aynı anda hem alacaklı hem de tahsil dairesi olması, bağımsız bir icra dairesi olmadan alacağı tahsile çalışması, kanaatimizce hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Ayrıca 6183 sayılı Kanun'un sistemi, genel icra takibi sistemi ve orada belirlenen yollarla uyumlu olmadığından, bu ikilik içinde yanlış uygulamalar ve hak kayıpları ortaya çıktığı gibi, farklı alanlarda, özünde aynı konuda, ancak farklı yargı kollarından verilen kararlar arasında çelişkiler de göze çarpmaktadır.

Yeni sistem içinde Devlet dışında, bankalar vb. diğer kişi ve kurumlara, hukukun temel ilkelerini zorlayan yöntemlerle açık veya örtülü ayrı ve özel yetkiler tanınmamalıdır⁷. Bir bankalar cenneti

⁷ Ancak maalesef, bankalar lehine hem hukuk devleti hem eşitlik ilkesi hem temel yargılama ve isbat kuralları hem de icra hukukunun önemli bir unsuru olan menfaat dengesini ihlâl eden İİK m. 68b'ye ilişkin olarak yapılan iki Anayasa'ya aykırılık iddiasını, yakın zamanda Anayasa Mahkemesi reddetmiştir. Bu kararlar için bkz. AMK, 14.1.2010, E. 2007/36, K. 2010/6 (RG, 19.3.2010, S.27526); AMK, 14.1.2010, E. 2008/62, K. 2010/7 (RG, 19.3.2010, S.27526). Bu kararlar birçok yönden eleştiriye açıktır ve yakında yapacağımız bir çalışmayı da bu kararların eleştirisine ayıracağız. Ancak, kararda dikkat çeken bir husus, Anayasa Mahkemesi'nin, normlar hiyerarşisinde eşit durumda olan iki kanun hükmünden birinin (2004 sayılı İİK m. 68b) iptaline ilişkin yargılamada, başka bir kanun hükmünü (5411 sayılı Bankacılık Kanunu m. 3) gerekçe yapmasıdır. Anayasa hükümleri bir yana, sadece şu soruların cevabı dahi, Anayasa Mahkemesi'nin kararının ne kadar tartışmaya açık olduğunu göstermektedir: Herhangi bir kanun

olarak düşünölen İsviçre’de dahi bankalara İcra ve İflâs Kanunu içinde bu şekilde ayrıcalık tanınmamışken, ölkemizde bu tür özel düzenlemeler yapılması sistemi tamamen bozmaktadır. Bu açıdan yeni Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nda, deniz icra hukuku alanı meydana getirilmesi de kanaatimizce uygun değildir. Zorunluluk olduğu ölçüde, bu konularda İcra ve İflâs Kanunu içinde ayrı bir bölüm oluşturulabilir ya da özel hükümler konulabilir.

2. Para Alacakları ile Para Dışındaki Alacaklar Arasında Ayrım Yapılmalı, Ancak Yargı Denetimi Dışında Kalan Bir İcra Uygulamasından Vazgeçilmelidir

Para alacakları dışında, mutlaka genel hükümlere göre ilâm alınması esası kabul edilmelidir ki, şu andaki sistemimizin özü de esasen buna dayanmaktadır. Ancak, para alacakları bakımından ise, şu anda geçerli olan ilâmsız icra yolu (en azından mevcut haliyle) terk edilmeli, ilâmlı icraya göre daha seri olan, fakat önceden mutlaka bir mahkeme denetiminin söz konusu olduğu yeni takip yolu kabul edilmelidir. Bu sistem içerisinde de, alacağı için elinde bir belge bulunmayan alacaklıların bu yola başvurmaları engellenmeli, elinde belge olmayan alacaklılar ancak ilâmlı icra yoluna başvurmalıdır.

3. Birden Fazla ve Karışık Takip Yolu Anlayışından Vazgeçilmelidir

Şu anda, ilâmlı ve ilâmsız takip yolu şeklindeki temel ayrımla birlikte, ilâmsız icra içinde genel haciz yoluyla takip (m. 42 vd.), kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takip (m. 167-170b), kiralanmış taşınmazların tahliyesine yönelik takip (m. 269-276) ayrımı yapıl-

---

hükümü, diğerk kanun hükmünden daha mı üstündür? Kanunlar, Anayasa’ya göre mi, yoksa bizzat kendisinin de Anayasa’ya aykırılığı en azından ihtimal dahilinde olan başka bir kanun hükmüne göre mi denetime tâbi olur? Bankacılık için öngörölen düzenlemeler İcra ve İflâs Kanunu’na göre daha mı üstündür?

makta; ayrıca kendine özgü rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip (m. 145-153) şeklinde takip karşımıza çıkmaktadır. İlâmlı takip, para (m. 32 vd.) ve para dışındaki (m. 24 vd.) alacaklar için ayrı düzenlemeler içermektedir. Bunun yanında, ilâmsız takip içinde yer alan kiralanın taşınmazların tahliyesi de, kendi içinde, kira bedelinin ödenmemesi sebebiyle tahliye (m. 269-271) ile kira süresinin sona ermesi sebebiyle tahliye (m. 272-275) şeklinde ayrılmaktadır. Keza, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip de, önce taşınır (m. 145-147) ve taşınmaz rehninin paraya çevrilmesi (m. 148-150a) şeklinde ikili bir ayrıma tâbi tutulup, sonra da bunlarla ilgili ilâmlı ve ilâmsız takip şeklinde alt ayrımlar yapılmaktadır. Hatta rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı takip için üçlü bir ayırım da (m. 149-149a; m. 150h; m. 150ı) söz konusudur. Bu durumda tüm alt ayrımlar da hesap edildiğinde, 12 tane ayrı takip yolunun ortaya çıktığı görülmektedir. Bunların her birinde sürelerin, başvurulacak mercilerin, karşı koyma imkânlarının ayrı ayrı dikkate alınması gerekir. Böyle bir sistemin doğru anlaşılması ve uygulanırken hata yapılmaması mümkün değildir. Bazı yönleriyle birbirine benzese de her seferinde bir takım ayrıntılar, büyük hak kayıplarına yol açabilmektedir. Sürekli belirli işlemleri yaparak bir alışkanlık oluşmakta, ancak daha az uygulanan takip yollarında bunlar tekrar edilmeye çalışılınca ciddi hak kayıpları ortaya çıkmaktadır. Yargıtay'ın aynı konuda verdiği bir karar diğer kararıyla çelişmektedir ve icra hukukunda neredeyse artık kanundan vazgeçip her somut olay için içtihat aranır hale gelmiştir. Ancak, İcra ve İflâs Kanunu'nun 14. maddesine, 4949 sayılı Kanunla 2003 yılında eklenen fıkra ile Yargıtay'ın icra ve iflâs işlerine ilişkin kararlarının tamamının düzenli yayınlanacağı belirtilmesine ve bu konuda hiçbir teknik imkânsızlık olmadığı halde üzerinden yedi yıl geçmiş olmasına rağmen, bu kararlar yayınlanmamaktadır. Görüldüğü üzere, sorun sadece Kanunda ve uygulamada değil, bunun çok ötesindedir.

Bu karışık, zor, gereksiz şekilde farklı merciler, süreler, karşı koyma yolları vs. içeren takip yolu anlayışı bırakılarak, daha sade, basit, yeknesak ve kolay bir takip yolu anlayışı benimsenmelidir. Yeknesak düzenleme içerisinde, gerçekten bir ihtiyaç söz konusuysa,

sistemi bozmadan sadece bazı özel hükümler konulmakla yetinilmelidir. İcra hukuku gibi, hakkın elde edilmesine doğrudan hizmet etmesi ve hakla ilgili sorun çözmesi gereken bir alanın kendisi bugün sorun haline gelmiş, hatta bu sistem hak kayıplarının sebebi olmaya başlamıştır. Bu kadar karışık bir sistemin sağlıklı uygulanmasını beklemek mümkün değildir.

4. Takibin Temel Aşamaları Yeniden Ele Alınmalıdır

Önerdiğimiz sitemde, takibin kesinleşmesine kadar olan aşama yeniden düzenleneceğinden, bu aşamaların kalkması ve ciddi şekilde değişmesi söz konusu olacaktır. Ancak, yeni sistem içinde de mevcut olacak haciz ve satış prosedürleri yeniden ve daha basit, ancak alacaklı borçlu dengesini tam olarak koruyan, güncel gelişmelere uygun olarak düzenlenmelidir. Örneğin, alacaklı istediğinde haczi taciz aracı haline getiren düzenlemeler kaldırılmalı, alacağı karşılamayacağı biline biline birkaç masa ve sandalye haczi gibi uygulamalar terkedilmeli, haczedilemez mal ve haklar günümüz ihtiyaçlarına uyarlanmalı, satış bakımından daha yeni yöntemler tartışılmalıdır.

5. İcra Teşkilâtı Yeniden Düzenlenmeli ve Yapılandırılmalıdır

İcra daireleri yeniden yapılandırılmalı, icra mahkemeleri de, icra işleri için gerçekten tam bir özel mahkeme haline getirilmelidir. İcra daireleri ile icra mahkemeleri arasındaki bağlantı ve ilişki yeniden ele alınmalıdır. İcra dairesi, belirli hallerde gerekirse icra mahkemesinden görüş alabilmeli; böylece şikâyetle ortaya çıkan gereksiz zaman kayıpları önlenmelidir. İcra mahkemesinin kararları da kural olarak sadece istinafa tâbi olmalıdır.

Bu yeni sistem içerisinde Türk yargı alışkanlıkları ve kötüye kullanımlar vs. dikkate alındığında, zaman zaman tartışmaya açılan icra dairelerinin özelleştirilmesi ya da noter benzeri kurumlar haline getirilmesi düşüncesinden vazgeçilmelidir. Ancak, icra dairelerinin para ile ilişkisini azaltacak yöntemlerle, mahkemelerin yeniden

teşkilâtlandırılması ve mahkeme yönetiminin yeniden düzenlenmesi çerçevesinde bazı tedbirlerin alınması düşünülebilir. Özellikle icra dairesinde görev yapacak kişilerin niteliklerinin yeniden belirlenmesine ihtiyaç vardır. İcra dairelerinin düzeni, mevcut, hantal mahkeme işleyişinden ayrı düşünülemez. Bunun yanında icra görevlilerinin sürekli meslek içi eğitime tâbi tutulması, atama, yükseltme ve özlüklerinin yeniden düzenlenmesi, hatta hukuk fakültesi mezunu icra memurlarının, duruma göre hâkimliğe (ya da ileride kabul edilirse, en azından hâkim yardımcılığına) geçiş imkânı gibi hususlar da değerlendirilmelidir.

B. YENİ İCRA SİSTEMİNDE ÖNGÖRÜLEN TEMEL TAKİP YOLLARI ve TAKİP AŞAMALARI

1. Genel Olarak

Önerdiğimiz icra sisteminde, yukarıda zikredilen şu anda alt ayrımlarıyla birlikte toplam 12 tane olan takip yolu, temelde ikiye indirilmektedir. Bu çerçevede, asıl takip yolu olarak ilâmlı icra yoluyla takip esas alınmalı, bunun dışında icra mahkemesinin vereceği (yani temelinde yargısal) bir karara dayanan “basit takip yolu” şeklinde isimlendirdiğimiz bir takip yolu kabul edilmelidir.

Yeni önerdiğimiz sistem içinde, tüm alacaklar için katı bir ilâmlı icra sistemini benimsediğimiz düşünülmemelidir. Ancak bugün pek çok soruna sebep olan ve öncesinde hiçbir yargısal karar ve denetimin bulunmadığı ilâmsız icranın sakıncalarının giderilmesi, karışık takip yolu sisteminin⁸ basitleştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi, bu önerinin temelinde yatan düşüncedir. Şüphesiz, alacaklının elinde alacağını gösteren güçlü belgelerin bulunduğu ya da borçlunun borcunu ikrar ettiği bir borç ilişkisinde, ilâmlı icra yoluna başvuru-

⁸ Bu konudaki örnekler için bkz. Kuru B., Ödeme Emrine İtirazın Muvakaten Kaldırılması Müessesesinin Lüzumsuzluğu Hakkında Düşünceler, Makaleler, İstanbul 2006, s. 651 vd. Özkes, Temel Haklar, s. 16 vd.

rulması ya da - iş yükü zaten fazla olan- yargı organlarının, üzerinde şüphe bulunmayan alacaklarla uğraştırılması, yarardan çok zarar getirecektir. Ancak, borçluyu alacaklının insafına terk eden, bir takım icra hilelerine açık olarak aslında borçlu olmayanların da malvarlığına el atma sonucu doğuran bir ilâmsız icra sistemini⁹ savunmak da mümkün değildir.

Şu anda İcra ve İflâs Kanunumuz içinde her türlü süreyi bulmak mümkündür (3 gün, 5 gün, 7 gün, 10 gün, 15 gün, 20 gün, 30 gün, 1 ay, 2 ay, 1 yıl, 2 yıl vs.). Bu yeni sistem içinde süreler standart hale getirilmeli. Bir ya da iki hafta, gerekiyorsa 1 aylık süreler öngörülmelidir. Şu anki icra uygulamamız içinde, 3 gün ile 5 gün arasında ya da 10 gün ile 15 gün arasında, ortaya çıkan -karışıklık dışında- ciddi hiçbir kazanım yoktur. Bu konuda yeni Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı'nın esas aldığı anlayış benimse- nebilir. Ayrıca yeni sistemde kavram ve kurumlar bakımından da uyum sağlanarak, benzer şeyleri aynı kavramlarla ifade etme yolu seçilmelidir.

Önerdiğimiz yeni sistem içinde de para alacakları için daha basit bir yol kabul edilmekle birlikte, mutlaka öncesinde bir yargısal denetim kabul konusudur. Para alacakları dışında ise, ilâmlı icra takibi muhafaza edilmelidir. Önerilen sistemin, Alman Hukukunda, aynı olmamakla birlikte bizdeki ilâmsız icraya karşı gelen "Mahnverfahren" usûlüne yakın olduğu söylenebilir¹⁰. Aşağıda ayrıntısını açıkladığımızda, bazı benzerlikler olsa da, sistemin farklı olduğu, daha ciddi bir yargısal denetim getirdiği ve ondan sonra izlenen usûlün değiştiği görülecektir.

⁹ Bu konuda özellikle bkz. Umar, Eleştiri, s. 252 vd.; Atalay O., İlâmsız İcra Yargısız İnfaz Olur mu? HPD 2004/1, s. 67 vd.

¹⁰ Bu konudaki bir karşılaştırma için bkz. Karşlı A., Alman Hukukundaki Mahnverfahren Usulünün Türk Hukukunda İlâmsız İcra Usulü İle Karşılaştırması, Saim Üstündağ'a Armağan, Ankara 2009, 311 vd.

2. Yeni Bir Takip Yolu Olarak “Basit Takip Yolu”

a. Önerilen Sistemin İşleyişi

Önerdiğimiz sistem içinde ilâmlı icraya başvurulacak haller dışında, tüm takip yolları (genel haciz yoluyla takip, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip, kiralanan taşınmazların tahliyesi hakkında takip, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip) kaldırılmalıdır.

Önerilen sistemin temeli gayet basittir. Elinde resmî ya da adî bir senet (belge) bulunmayan alacaklının başvuracağı tek yol ilâmlı icra yolu olmalıdır. Eğer alacaklının elinde bir belge mevcutsa, bu durumda alacaklı icra mahkemesine takip için başvuruda bulunmalı, icra mahkemesi, bu konuda karşı tarafa tebligat yapıp kısa süre içinde karşı tarafı dinledikten sonra veya eğer geçerli tebligata rağmen karşı taraf mazeretsiz gelmiyorsa, dosya üzerinden, takibin yürütülüş tarzı hakkında karar vermelidir. Alacaklının dayanacağı belgeler olarak, şu anda İcra ve İflâs Kanunu’nun 68. maddesinde sayılan belgeler yanında, kambiyo senetleri, kira ilişkisinden kaynaklanan para borcu bakımından yazılı bir kira sözleşmesi kabul edilebilir. Bu takibin tek konusu, para alacağının tahsili olmalı, bunun dışındaki (kira süresinin sona ermesi sebebiyle tahliye vs.) hususlarda basit takip yoluna başvurulmamalıdır.

Bu sistem içinde, elinde borçlunun imzasını inkâr etmediği belge, senet, sözleşme veya imzası inkâr edilmemiş kambiyo senedi ya da resmî senet yahut yetkili mercilerin verdikleri belgeler bulunan alacaklı, basit takip yoluna başvurabilecektir. Böylece, gerçekte bir alacağı olmayan ya da takibin ilerleyen aşamalarında alacağını kolaylıkla ispat edemeyecek alacaklıların takip yapmasının, ayrıca tebligatta olduğu gibi bir takım takip hileleri kullanılarak, aslında borçlu olmayan kişilerin mağdur edilmesinin önüne geçilecektir.

Borçluya yapılan tebligat ve davetiye meşruhatlı olmalı, borçlunun duruşmada imzayı inkâr edebileceği ya da alacaklının sunduğu belgelerin kuvvetinde belge sunabileceği, aksi halde alacaklıya

takibi sürdürme imkânı tanınacağı belirtilmelidir. Borçlu, adi senetlere dayanan takiplerde imzayı inkâr etmez ya da borçlu olmadığını gösterecek alacaklının sunduğu belgelerin kuvvetinde bir karşı belge sunamazsa, alacaklıya, borçlunun malları üzerinde haciz talep etme imkânı tanınmalıdır. Şayet, alacaklının elinde teminat olarak bir rehin varsa, yine aynı yol izlenmeli, ancak bu sefer sadece karşıladığı oranda rehlinli malın paraya çevrilmesine izin verilmeli, karşılanamayan kısım için haciz imkânı tanınmalıdır. Borçlunun elinde yukarıda sayılan belgeler bulunmuyorsa, bu durumda başvurabileceği tek yol, genel mahkemelerde menfi tespit davası açmak ve takibin durmasını istiyorsa teminat yatırmak olmalıdır. Eğer, alacaklının elinde yukarıda zikredilen belgeler mevcut değilse, basit takip yoluna değil, ilâmlı icra yoluna başvurmalıdır. Ayrıca, alacaklının elinde belge mevcut olmakla birlikte, borçlu, alacaklının sunduğu adi belgelerdeki imzayı inkâr eder yahut borçlu olmadığını gösteren aynı kuvvette belge sunarsa, bu durumda alacaklı, yine genel mahkemelerde bir alacak davası açmalıdır.

İcra mahkemesinin yapacağı inceleme ve vereceği karara göre, alacaklının ya da borçlunun açacağı alacak veya menfi tespit davası sonunda haklı çıkma durumuna göre makul bir tazminata da talep üzerine karar verilmesi mümkün olabilir. Ancak her halukârda, imzaya itiraz üzerine para cezasından vazgeçilmelidir. Çünkü, burada devletin bir zararı ya da gerçek bir cezalandırma sebebi bulunmamaktadır. Hükmedilecek tazminatın alt sınırı olarak enflasyon oranı esas alınabilir, onun üzerindeki zararlar ise ayrıca ispat edilmelidir.

b. Önerilen Sistemin Yararları

Böyle bir düzenleme içinde, özellikle itirazın iptali davası gibi bir dava mevcut olmayacağı gibi, bu konudaki tartışmalara ortadan kalkacak, kesin kaldırma, geçici kaldırma, borçtan kurtulma davası

gibi, *Kuru*'nun deyimi ile¹¹ bir kısmı "lüzumsuz" olan pek çok icra hukukuna özgü özel başvuru yoluna ya da dava türüne de ihtiyaç kalmayacaktır.

Bu sistem için bir yandan, yargı denetimi dışında ve hiçbir dayanağı olmayan alacak iddiaları ile borçlunun malvarlığına el atılması engellenmiş olacak, diğer yandan da alacaklı baştan yargı organına müracaat etmek suretiyle, sonradan ortaya çıkacak engellemelerle karşılaşmaktan kurtulacaktır; borçlunun elinde ispata yarar kuvvetli belgeler yoksa, alacaklının dava açması yerine borçlunun dava açması söz konusu olacak ve alacaklı gereksiz işlemlerden kurtulacaktır. Bugün, önce takip yapılmakta, ardından itirazın kaldırılması veya iptali yollarıyla meşgul olunmakta, gereksiz zaman, masraf, emek ve boşa çıkan çaba harcanmaktadır. Oysa, önerdiğimiz sistem içinde bunların başa çekilmesi, ortaya çıkacak sorunların baştan giderilmesi mümkün olacak, hukuk devletine ve temel haklara daha uygun bir yol izlenecektir. Ayrıca, gereksiz yere yapılan itiraz prosedürü ve buna bağlı tartışmaların tümü ortadan kalkacak, baştan yargı denetimi olduğundan pek çok şikâyet konusu da artık şikâyet olarak ileri sürülmeyecektir.

Önerilen bu sistem içerisinde icra dairesinin görevi, haciz aşamasında başlayacak, icra dairesi, takibin kesinleşmesi aşamasına kadar bir görev icra etmeyecek, dolayısıyla bu aşamaya kadar gerçekleşecek işlemlerden kaynaklanan şikâyet, itiraz vs. hususlarla da karşılaşılmayacaktır.

Önerdiğimiz bu sistem, icra dairelerinde ve yargı organlarında önemli bir şekilde hem zaman hem para hem de iş yükü tasarrufu sağlayacak; en önemlisi, takibi alacaklı ve borçlu bakımından bir risk ve talih oyunu olmaktan kurtaracaktır. Bu sistem içinde, takip kesinleşinceye kadar icra dairesi bir görev üstlenmeyeceğinden bu aşamaya kadar şu anda uygulamada karşılaşılan binlerce şikâyet konusu ortadan kalkarak icra mahkemelerinin bu açıdan iş yükü

---

¹¹ *Kuru*, s. 651 vd.

azalacaktır. Bunun yanında, icra dairelerine yapılan itirazların geçerliliği ya da geçersizliği tartışma konusu olmaktan çıkarak hem icra dairelerinin hem de şikâyet yoluyla icra mahkemelerinin bu meseleyle uğraşması sorunu çözülecektir. İtirazdan sonra mevcut olan itirazın kesin kaldırılması, geçici kaldırılması gibi prosedürler de baştan engellenmiş olacaktır. Bu sistem içinde itirazın iptali davası ve borçtan kurtulma davasına da ihtiyaç kalmayacaktır. Hatta, itirazın iptali davası üzerinde yapılan hukukî nitelik tartışmaları ve bunlara bağlanan (zaman zaman Yargıtay'ın farklı kararlarıyla iyice karışmış olan) sonuçlar da artık tartışma konusu olmayacaktır.

Görüldüğü üzere, önerilen sistem hem icra daireleri hem icra mahkemeleri hem de genel mahkemeler bakımından yeni, kolay, basit, kısa, ucuz ve anlaşılır bir sistem getirdiği gibi, pek çok suiistimalin de önüne geçmektedir. Yeni sistemde eleştirilebilecek tek yön, her takip icra mahkemesinden başlayacağı için, icra mahkemelerinin iş yükünün artacağı eleştirisi olacaktır ki, bu eleştiri aslında toplam değerlendirmede doğru kabul edilemez. Zira, yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, yeni sistem içinde bugün uygulanan ve icra mahkemelerinin önemli bir iş yükünü oluşturan itirazın kesin ve geçici kaldırılması yolu ve kambiyo senetlerinde icra mahkemesine yapılan itirazlara ihtiyaç kalmayacak, takibin kesinleştiği aşamaya kadar olan tüm şikâyetler artık karşımıza çıkmayacaktır. Bunun sağladığı tasarruf, takibin icra mahkemesinden başlamasının getireceği yükten daha önemli olacaktır. Kaldı ki, yeni sistem içinde her para alacağı için basit takip yoluna başvurulması, yani icra mahkemesinin meşgul olması da söz konusu değildir. Bu yeni sistemin, icra mahkemeleri dışında genel mahkemelere mevcuttan daha fazla yük getirmesi ise düşünülemez.

3. İlâmlı İcranın Yeni Durumu

Yukarıda da belirtildiği üzere, basit takip yoluna başvurulacak haller dışında kalan diğer tüm durumlarda, ilâmlı icra yoluna başvuru-

rulması söz konusu olmalıdır. Basit takip yoluna başvuru imkânı bulunan alacaklı için de, isterse, yine ilâmlı icra yolu açık olacaktır.

Önerdiğimiz yeni ilâmlı icra sistemine bağlı olarak, ilâm kesinleşmeden icra edilememeli; eğer kesinleşmeden icra edilmesi söz konusu olacaksa, mahkeme kararında bu hususu ayrıca belirtmelidir. Ancak, şu anda geçerli olan sistemde de kesinleşmeden icra edilemeyen kararlar, her halukârda yeni sistemde de muhafaza edilmelidir. Bugün için, eğer karar kanun yoluna açık bir kararsa, bu kararın kesinleşmesine kadar birkaç defa kanun yolu denetiminden geçtiği, hatta birkaç defa bozulduğu, ancak bu arada bozulan hükme rağmen, örneğin haczin hâlâ daha aynen muhafaza edildiği ve bundan dolayı borçlunun zarar gördüğü bilinmektedir. Ayrıca, -en azından hukuken- hatalı olma ihtimali dikkate alınarak kanun yolu açık tutulan bir kararın, kesinleşmeden icraya konulması da kendi içinde bir çelişkiyi barındırmaktadır. Kararın hatalı olma ihtimali var, ancak yine de icra edebilirsiniz demek; bir hüküm kesinleşmeden kişiyi suçlu kabul etmekle -aynı olmasa da- denk bir durum ortaya çıkarmaktadır. Bir ilâmın kesinleşmeden icraya konulması söz konusu olduğundan, bugün icranın durdurulması kararlarının alınması bakımından (m. 36) hem Yargıtay'ın (ya da istinaf halinde üst mahkemenin) hem bu konuda mühlet verilmesi için icra dairelerinin hem de teminatların kabulü kararı için icra mahkemelerinin meşgul edilmesi sonucunu doğmaktadır. Tüm bunların sonunda hüküm kesin şekilde bozulursa, ayrıca bir de icranın iadesi işlemlerinin yapılması gerekirken (m. 40), şayet alacaklıdan, ödenen veya verilen şeyi geri alma imkânı kalmazsa, borçlu haksız şekilde ve kalıcı olarak zarar görmektedir. Bugün herhangi bir belgeye dayanmadan ilâmsız takibe imkân tanıyan sistem içinde, ilâm gibi güçlü bir belgeye bağlı alacağa sahip olan kimsenin, ilâm kesinleşmeden icraya başvurması, kendi içinde tutarlı kabul edilebilir. Ancak yeni sistem içinde, bu durumu haklı kılacak bir gerekçe bulunmamaktadır.

Açıklanan sebeplerle, kural olarak hüküm kesinleşmeden icra edilememeli, nafaka gibi çok zorunlu durumlarda istisnalar getiril-

melidir. Önerdiğimiz sistem içinde ancak mahkeme gerekli görüyorsa, icra edilebilme kararı vermelidir. Bu kararı verdiğinde de alacaklının tam teminat yatırması esası benimsenmeli ve teminat gösterildiği için, borçlunun buna karşı icranın durdurulması yoluna başvurması söz konusu olmamalıdır. Şayet mahkemece kararın icrası gerekli görülürse, henüz hüküm kesinleşmeden icraya başvuracak alacaklının, teminat yatırarak kararın aksi yönde kesinleşmesi halinde borçlunun zararlarını karşılaması söz konusu olacak; diğer yandan da artık borçlunun bu kararın icrasını durdurması mümkün olmayacaktır. Böylece, şu anda İcra ve İflâs Kanunu'nun 36. maddesindeki karışık ve zaman alan, istenen sonucu da her zaman sağlamayan yöntem terk edilecektir. Ayrıca, kararın durumunu, en iyi kararı veren mahkeme bileceğinden, şu anda üç ayrı merciye dağıtılan yetkiler (Yargıtay, icra dairesi, icra mahkemesi) tek bir yerde, kararı veren mahkemede toplanacaktır.

Yeni sistem içinde her bir alacak türü için ayrı bir icra emri düzenlemek yerine, icra emirlerinin tümünü kapsayacak şekilde düzenleme yapılması ve tek bir kanun hükmünde yer alması düşünülmelidir. Esasen şu anda da, kanun hükümlerinde birbirine atıf yapılarak icra emri düzenlenmiş bulunmaktadır (bkz. m. 24 vd.). Sadece, icra emrinin gereğinin yerine getirilmemesi halinde, ilâmın konusuna göre nasıl icra edileceği -mümkün olduğunca benzer olanlar, aynı şekilde ve tek hükümde olmak üzere- düzenlenebilir.

Önerdiğimiz sistemde gönderilen icra emrine karşı, bugün icranın geri bırakılması için kabul edilen (m. 33, 33a) ve hükmün verilmesi/kesinleşmesinden sonraki dönemde ortaya çıkan sebeplere dayanarak sınırlı bir itiraz imkânı tanınmalıdır. İtirazları geçerli olmayan borçlu ya da haksız takip yapan alacaklı aleyhine, basit takip yolunda önerdiğimiz şekilde makul ölçülerde tazminata hükmedilmelidir. Burada "itiraz" kavramını bilinçli şekilde kullanıyoruz. Böylece basit takip yolunda da, ilâmlı takip yolunda da, takibe karşı koyma "itiraz" şeklinde olacak, kavram ve kurum birliği de sağlanacaktır. Şu anda Kanun'da 33. maddenin kenar başlığı icranın

geri bırakılması olup, maddenin birinci fıkrasında "...itirazında bulunabilir" şeklinde çelişkili ifadeler mevcuttur.

4. Takipte Yer Verilen Bazı Müesseselerin Durumu

Önerdiğimiz sistem içinde, itirazın kaldırılması (geçici ve kesin) yoluna, borçtan kurtulma, itirazın iptali ile mevcut şekliyle menfi tespit ve buna bağlı istirdat davalarına, kambyo senetlerinde, icra mahkemesine yapılan itiraz ya da özel şikâyet prosedürüne ihtiyaç kalmayacaktır.

Yeni sistem içinde takibin iptali ve taliki yolu da (m. 71, benzer şekilde m. 33/II) kaldırılmalıdır. Zira, bu durum, takip dışında alacaklı ile borçlunun anlaşması varsayımına dayanmaktadır. Oysa, yeni sistem yargısal denetimi esas aldığından, bu durum sınırlı şekilde ortaya çıkacaktır. Şu anda takipte, davalara ilişkin Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlendiği gibi (HUMK m. 409) dosyanın işlemde kaldırılması söz konusu değildir. Mevcut durumda, takip dosyaları uzun süre adeta sahipsiz kalabilmekte, icra dairelerinde yer işgal etmekte, gereksiz işlemlere sebep olmaktadır. Belirli bir süre ve haklı bir sebep yokken, salt tarafların takip etmemesi sebebiyle işlem yapılmayan dosyalar, davadakine benzer şekilde işlemde kaldırılmalı, buna bağlı olarak da bir süre sonra açılmamış sayılmalıdır. Yeni sistem içinde, her şeye yeniden başlamak durumunda kalacak ve basit takip yolu bakımından yargısal bir karara ihtiyaç duyacak olan alacaklı, ya tüm bu sıkıntılara katlanmayı ve her seferinde harç ödemeyi göze almalı veya başladığı takibine ciddiyetle devam etmelidir. Ayrıca, takibin iptal ve taliki yoluyla tarafları harici anlaşmaya teşvik etmek anlamlı değildir. Bunun yerine, tarafların takip sırasında anlaşmaları halinde çok daha düşük ve makul harçlar alınması, hatta takibin başında belirli bir zamana kadar bazı harçların hiç alınmaması tercih edilmelidir. Uyuşmazlığın sürmesinin birçok açıdan maliyeti, harçla elde edilecek kazanımdan çok daha yüksektir. Böylece bir yandan devlet harici anlaşmalar sebebiyle harç kaybından kurtulacak, diğer yandan da taraflar icra

dairesinde resmî şekilde anlaşarak, sonraki ihtilafların da önüne geçilmiş olacaktıdır. Bu durum, uyuşmazlıkların mümkün olduğunca anlaşarak çözülmesi yönündeki günümüz anlayışına ve bu konudaki çabalara da uygundur.

Para alacakları için mal beyanında bulunma, hacizden önceki aşamada ve yukarıda önerilen sistem içinde takip kesinleşince söz konusu olmalıdır. Mal beyanıyla ilgili ve hatta diğer icra ceza yaptırımları ise, tümüyle gözden geçirilmeli, bunların bir kısmının kaldırılması da düşünölmelidir.

Borcun taksitle ödenmesi imkânı (m. 111) genişletilmeli ve bu konudaki süre sınırı biraz daha uzatılmalıdır. Özellikle miktara bağılı olarak, taksit sürelerinin uzatılmasının yararlı olacağını düşünöyoruz. 100.- Liralık alacak için de 100.000.- Liralık alacak için de azamî sürenin üç ay olması makul ve menfaatler dengesine uygun değildir.

5. Haciz ve Paraya Çevirme

Takipte haczin tümüyle yeniden ele alınması gerektiğı kanaatindeyiz. Öncelikle, haciz yapan memurun yetkileri baştan düzenlenmeli ve Anayasa'ya uygun hale getirilmelidir. Örneğın, konut dokunulmazlığına ilişkin açık Anayasa hükmüne rağmen (AY m. 21), icra memurunun hiçbir yargı kararı olmadan, borçlunun (hatta bazen onun bile olduğundan tam emin olmadan) konutuna girilmesi imkânı ortadan kaldırılmalıdır.

Haczi caiz olmayan mallar günün ihtiyaçlarına cevap verecek hale getirilmeli, özellikle Yargıtay kararlarıyla, icra memurunu adeta alacaklının memuru haline getiren ve menfaat dengesini bertaraf eden, bu konuda icra memurunun takdirini yok sayan uygulamanın önüne geçecek yeni düzenleme yapılmalıdır. Haciz, taciz aracı olmamalı, borçlunun hayatını idame ettireceğı ev eşyası kapsamı doğru belirlenmelidir. Bu kapsamda örneğın, buzdolabı, sıradan basit ev eşyalarının tümü haciz dışında tutulmalı; keza ev sahibi olanlarla olmayanlar arasındaki eşitliğı bozan mesken haczi kaldırılmalı, onun

yerine kişinin bir ya da iki yıllık kira bedeli gibi bir para, haczedilemezlik içinde düşünülmelidir.

Bu çerçevede, yeni düzenlemede (Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı'nın kabul ettiği yöntem izlenerek) icra hukukuna hâkim olan ilkelere ve özellikle menfaat dengesine genel hükümler arasında yer verilmelidir. Şu anda 88. maddede, maddî hukuk hükümlerini bertaraf edecek şekildeki haciz hükümleri ile 89. maddedeki gibi garip ve karışık haciz yöntemleri terk edilmelidir. İstihkak prosedürü ve hacze iştirak hakkındaki hükümler de mutlaka daha basit şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Satış hükümlerinin de bugünkü karmaşık ve istenen sonucu vermeyen yapısından kurtarılarak yeniden düzenlenmesi gerektiğini kanaatindeyiz. Örneğin, bugün için artık pazarlık yoluyla satışın daha geniş uygulaması düşünülmeli veya satışın gerekirse, icra dairesi tarafından değil, onun gözetiminde belirli hallerde daha profesyonel kurumlar aracılığıyla yapılmasına imkân tanınmalıdır.

Belirli hallerde, aynı borçluya ait malların daha iyi satış imkânı varsa birlikte satılması da kabul edilebilir. Keza, satılan malın değerinin esas alınacağı oranların da gözden geçirilmesi yararlı olacaktır. Bugün uygulamada önemli bir sorun olan ihalenin feshinin de gözden geçirilmesi gereklidir.

SONUÇ

Bu çalışmada, mevcut icra kültürü, bilgisi ve birikimi yok farzedilmeden, yeni bir icra takip sistemi önermiş bulunuyoruz.

Yeni sistem içinde, şu andaki ilâmsız icra sisteminin kaldırılması, onun yerine para alacakları için alacaklı ve borçlu menfaatlerini dengeleyen yeni bir takip yolu olarak "basit takip yolu" önerilmektedir. Bu yolda, icra mahkemesinin ön denetimi, yani yargısal bir karar söz konusu olacaktır. Böylece, kişinin malvarlığına, hatta özel ve kişilik alanına doğrudan müdahale sonucunu doğuran icra takiplerinin yargısal denetimden geçmesi sağlanacak; bunun yanında

başlangıçta bir yargısal karar elde eden alacaklının da, daha sonra borçlunun gereksiz engellemeleriyle karşılaşması önlenecektir.

Önerdiğimiz sistemde ilâmlı icranın da, tamamen olmasa da, birçok yönden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Böylece şu andaki karmaşık takip yolları ve takip tedbirlerinin yerine iki takip yolu kabul edilmiş olacaktır.

Bu yeni sistemde, bazı takip kurumlarına ihtiyaç kalmayacak (itirazın kaldırılması, itirazın iptali davası, kambiyo senetlerine özgü şikâyet gibi), bazı takip kurumlarına daha az başvurulacak ya da bazı kurumlar daha basit işleyen bir hale gelecektir.

Önerdiğimiz sistem, çok basit, kolay ve zaman, para, emek bakımından tasarruflu bir sistemdir. Bu sistemin kolaylığını anlamak bakımından, mevcut sistemi anlatmakla, önerilen sistemi anlatmak arasındaki farkı veya bu konuda bir kitap yazıldığında ortaya çıkacak kolaylığı; ayrıca yeni yapılacak düzenlemelerdeki hüküm sayısı, sistematik ve içerik basitliğini düşünmek yeterlidir.

Önerilen sistem kendi içinde tutarlı, temel hak ihlallerini en aza indiren, alacaklı ve borçlu (hatta üçüncü kişi) menfaatlerini dengeleyen, basit ve kolay bir sistemdir. Şüphesiz bu çalışmada, konunun tüm ayrıntılarına girilmemiş, genel çerçevesi ve sistemin özüne yer verilmiştir. Bu çalışmayı yapmaktaki temel amacımız, mevcut işleymeyen ve kimsenin memnun olmadığı sistemi tartışmaya açmak, bununla birlikte genel bir tartışma yerine somut bir öneri üzerinde düşünülmesini sağlamak, bu konudaki önerimizi -belki de çok şiddetli şekilde eleştirilecek olsa bile- paylaşmaktır. Çare üretmek için çaba gösteren, şikâyet edenden her zaman bir adım öndedir.